MPIARO ZON'OLOMBELONA MARO ETO SY ANY IVELANY

Miantso ny mpitondra hanatsahatra ny fiampangana ireo mpiaro zon'olombelona

Tokony hatsahatry ny fanjakana ny fiampangana an'ireo mpiaro ny zon'olombelona miady amin'ny kolikoly, hoy ny fikambanana maro miady amin'ny fanitsakitsahana ny zon'olombelona eto amintsika sy any ivelany, araka ny fanambarana nataon'izy ireo:

"Noho ny fotoana nankalazan'izao tontolo izao ny Andro Iraisam-pirenena hiadina amin'ny Kolikoly sy ny faha-24 taonan'ny fankatoavana ny Fanambaran'ny Firenena Mikambana momba ny Mpiaro ny Zon'olombelona tamin'ny andro 9 Desambra 2022, izahay, fikambanana sy olon-tsotra mpanao sonia eto ambany, dia manentana ny firenena mpikambana rehetra ao amin'ny Firenena Mikambana mba hampitsahatra ny fiampangana an'ireo mpiaro ny zon'olombelona miady amin'ny kolikoly, ary hanaja, hiaro, hampiroborobo ary hanatanteraka ny zon'olombelona rehetra, anisan'izany ireo miasa hampiroborobo sy hiaro ny zon'ny hafa sy hiady ary hanala sarona ny kolikoly.

Ireo mpiaro ny zon'olombelona miady amin'ny kolikoly (anatin'izany ny mpanao gazety, mpikambana ao amin'ny fikambanan'ny fiarahamonim-pirenena, mpisintona lakolosy, ary ny hafa) dia manana anjara toerana lehibe amin'ny fisorohana sy ny ady amin'ny kolikoly ary ny fampiroboroboana ny zon'olombelona. Nandritra ny taona maro dia nandray anjara tamin'ny fanadihadiana sy ny fampiharihariana ny fanaovana kolikoly, ny fitakiana ny mangarahara, ny fandraisana andraikitra ary ny fiarovana ny zon'olombelona izy ireo. Tsikaritray anefa fa matetika tsy ekena ho mpiaro ny zon'olombelona ireo izay miasa hampiharihary ny kolikoly, ary mety tsy ho hitan'ny vondrom-piarahamonina mpiaro ny zon'olombelona ny ezaka ataon'izy ireo na heverina fa misaraka amin'ny asa momba ny zon'olombelona.

Marihina fa ny anjara asa sy ny fandraisan'anjaran' ireo mpiaro ny zon'olombelona miady amin'ny kolikoly amin'ny ezaka atao amin'ny ady amin'ny kolikoly dia efa eken'ny maro ao anatin'ny fitaovana iraisam-pirenena sy isam-paritra iadiana amin'ny kolikoly, anisan'izany ny Fifanarahan'ny Firenena Mikambana hiadivana amin'ny Kolikoly (UNCAC) nolaniana tamin'ny taona 2003. Ny UNCAC dia mitaky amin'ireo antokom-panjakana hampiroborobo ny "fandraisana anjara mavitrika" an'ireo mpiaro ny ady amin'ny kolikoly, amin'ny alalan'ny "fanajana, fampiroboroboana ary fiarovana ny fahafahana mitady, mandray, mamoaka ary manaparitaka vaovao momba ny kolikoly" (Andininy faha-13). Ankoatr'izay, ny fanambarana ara-politika momba ny kolikoly nolanian'ny Fivoriamben'ny Firenena Mikambana tamin'ny taona 2021 dia nanamafy ny fanoloran-tenan' ny fianakaviambe iraisam-pirenena hanaiky ny andraikitra lehibe amin'ny fikarohana, fisorohana ary ady amin'ny kolikoly ataon' ny fiarahamonim-pirenena, ny tontolo akademika, ny sehatra tsy miankina ary ny haino aman-jery.

Manahy mafy izahay ny amin'ny firongatry ny herisetra, fandrahonana, fanorisorenana, fampitahorana, fanafihana sy fanenjehana ireo mpiaro ny zon'olombelona miady amin'ny kolikoly ary ny tsy fisian'ny fanasaziana izany any amin'ny firenena maro. Ireo mpiaro ny zon' olombelona miady amin' ny kolikoly dia mbola miatrika loza mety hitranga aminy toy ny fanafihana ara-batana, fisamborana tsy ara-dalàna, ary fanenjehana noho ny fampiharana ny zon'olombelona, anisan'izany ny fahalalahana maneho hevitra, manao fikambanana ary mivory am-pilaminana. Ary ny fanjakana dia manohy mamoaka lalàna hamerana ny fahafahana hahazo vaovao nefa tsy manao hetsika mahomby hisorohana ny fanorisorenana, ny fandrahonana ary ny fanafihana an'ireo izay sahy manambara ny kolikoly sy ny fiantraikany amin'ny zon'olombelona, ary ny hitondrana ireo ahiahiana ho tompon'antoka eny anivon'ny fitsarana.

Marihina fa ny Rapporteur manokan'ny Firenena Mikambana momba ny toejavatra iainan'ireo mpiaro ny zon'olombelona dia namoaka tatitra vao haingana momban'ireo tranga maromaro momba ny herisetra, fandrahonana, fiampangana, fanorisorenana, fanafihana ary fanenjehana ireo mpiaro ny zon'olombelona miady amin'ny kolikoly. Araka ny tatitra, aman-jatony ny mpiaro eran-tany izay miatrika fanaratsiana, fiampangana heloka bevava, ary sotasota ara-pitsarana, ary isan-taona dia misy ireo novonoina noho ny asa am-pilaminana nataony ho fiarovana ny zon'ny hafa. Vitsy dia vitsy ireo nahavanon-doza noraisina ho tompon'andraikitra amin'ireny vono olona ireny, izay vao mainka namela ny tsingerin'ny famonoana hitohy.

Marihina ihany koa fa ny fanafihana sasany amin' ireo mpiaro ireo dia herisetra atao noho ny tsy fitoviana ara-pananahana ary maro ireo mpiaro no voampanga noho ny asany ao anatin'ny fotoanan' ny valan'aretina Covid-19 na ny ady amin'ny kolikoly miantraika amin'ny vondrom-piarahamonina misy azy ireo. Matetika koa ny vehivavy mpiaro ny zon'olombelona miasa manohitra ny kolikoly dia tsy noho ny zavatra ataony ihany fa noho ny maha-vehivavy azy.

Mbola mahazo tatitra momba ny fitomboan'ny fandrahonana sy ny fanafihana ireo mpiaro ny zon' olombelona miady amin' ny kolikoly izahay, anisan'izany ireo mpisintona lakolosy. Izany dia fanitsakitsahana mazava ny zon'olombelona eken'ny sehatra iraisam-pirenena ao anatin'izany ny zo fahafahana miaina, ny fahalalahana maneho hevitra, ny fahafahana manao fikambanana, ny zo fahafahana mivory am-pilaminana, ny zo fahafahana mahazo vaovao ary ny fahalalahan'ny haino aman-jery.

Ny fandrahonana, ny fampitahorana, ny fanorisorenana ary ny fanenjehana dia mampiseho ihany koa ny fanitsakitsahana ny adidy ara-dalàna ananan' ireo fanjakana eo ambanin'ny fifanarahana isan-karazany momba ny zon' olombelona izay iraisan' izy ireo ho antokom-panjakana, ary mino izahay fa ilaina ny manaja, miaro, mampiroborobo ary manatanteraka ny zon'ny mpiaro ny zon'olombelona miady amin'ny kolikoly, mba hiantohana ny fampiroboroboana sy fiarovana ny zon'ny olonkafa, ary hanatsarana ny fampiharana ny adidy ara-dalàna ataon'ny fanjakana eo ambanin'ny fifanarahana momba ny zon' olombelona sy ny ady amin'ny kolikoly izay iraisan'izy ireo.

Koa manao antso avo amin'ireo firenena mpikambana ao amin'ny Firenena Mikambana izahay mba:

• Hanangana tontolo iainana azo antoka, mba hahafahan'ireo mpiaro ny zon'olombelona miady amin'ny kolikoly, manatanteraka malalaka ny asany ao anatin'ny fanajana feno ny zon'olombelony sy ny fiarovana ny zon'olombelon'ireo olonkafa ary ny ady amin'ny kolikoly tsy misy tahotra valifaty;

• Hifidy sy hampihatra ny lalàna sy ny fepetra hafa ho fiarovana ny mpiaro ny zon'olombelona miady amin'ny kolikoly, raha mbola tsy misy izany, ary atao mifanaraka amin'ny fenitra iraisam-pirenena momba ny zon'olombelona sy ny ady amin'ny kolikoly izany;

• Hanaja, hiaro, hampiroborobo ary hanatanteraka ny zon'ny tsirairay amin' ny fahalalahana maneho hevitra, fahafahana manao fikambanana, mivory am-pilaminana ao anatin' izany ny zon'ireo miasa hampiroborobo sy hiaro ny zon'ny hafa sy hiady sy hanala sarona ny kolikoly, araka ny andininy faha-13 ao amin'ny UNCAC;

• Atsaharo ny tsimatimanota amin'ny alalan'ny fanadihadiana lalina, tsy mitanila, mahaleo tena, mangarahara ary mahomby, ireo tatitra momba ny fanafihana an'ireo mpiaro ao amin'ny fireneny, ary ny fitsarana ireo olona ahiahiana ho nanao heloka bevava, ary ny fiantohana ny rariny sy ny fitsaboana mahomby ho an'ireo niharam-boina."

• Manaiky ampahibemaso ny lanjan'ny asan'ireo mpiaro ny zon'olombelona miady amin'ny kolikoly ary miampanga ny fandrahonana sy ny fanafihana azy ireo, mifanaraka amin'ny fepetra voalazan'ny UNCAC, ny Fanambaran'ny Firenena Mikambana momba ny Mpiaro ny Zon'olombelona, ary ny fifanarahana momba ny zon'olombelona, anisan'izany ny Fifanekena Iraisam-pirenena momba ny Zo Sivily sy Politika."

Nangonin'Isambilo

Ny Valosoa sy fakafaka

Lalambe migodana

Tsy mazava ny fitsipi-dalao, asa peta-toko

Marobe ireo olona mitaraina momba ilay lalambe migodana Antananarivo- Toamasina izay tsy mazava io, simba ny tanimbary sy tanimboly isan-karazany, ireo tompon-tany indray no mivaky loha etsy sy eroa mikasika ny taratasin-tany samihafa. Tsy fantatra ny ara-dalàna momba ny famoaham-bola sy ny tany izay tiana alaina tsy arakaraky ny fifanarahana, ka mahatonga azy ireo hiantsoantso ny Bianco, ny Pac, ny antenimiera roa tonta, mba hanara- maso akaiky ity raharaha maizina ity :" Asa peta-toko hoy ireo izay mahita ".

Raha atao indray mijery dia ilay fotoam-pankalazana natao teny Talata Volonondry sy ilay 80km io, izay tian-ko vitaina mialohan'ny fampielezan-kevitra amin'ny fifidianana 2023, no mahamaika an-dRajoelina hoy ireo izay sendra anay, mba ho toky feno fitaka izany vanim-potoana izany indray raha atao indray mijery izay ihany. Atao avokoa izay fomba tsy rariny rehetra ahafahana mamikitra amin'ny toerana ho an'ireo izay efa eo amin'ny fitondrana, nefa dia mibaribary izao, fa izy samy izy hatrany no efa mifamingana raha ireny toe-draharaha hita tao amin'ny Antenimierampirenena ireny, teo koa ny raharaha SMMC, ny tsy mazava misy eny amin'ny Ceni, ary indrindra moa fa ny governemanta Ntsay, izay efa malaza ratsy ity, be olona tsy mahazaka ny andraikiny. Manampy trotraka izany rehetra izany ny tsy fanekena hanao fihaonambe, fikaonan-doha hoentimanatsara ny lalàm-panorenana, ny lalàm-pifidianana izay efa kitoatoa hatramin'ny 2010 no mankaty. Raha fintinina dia ny fanatsarana ny fitsipi-dalao, no kendrena amin'izany rehetra izany, fa tsy ilay faha-5 mialohan' ny farany, na ilay laza ratsy mampalaza antsika aty Afrika momba ny resaka KOLIKOLY koa ohatra : resaka volamena,...

Beharo

Sofia: DAF voarohirohy ho namono olona

Tsy rariny ny famoahana ny fonja azy hoy ny finakavian' ny maty

Roa andro tao am-ponja monja dia navoaka ny DAF ny faritra Sofia, nandona ka nahafaty olona tany Ambendrana , fokontany Ankiririky , kaominina Ambonivohitra Antsohihy. Manoloana izany, nampiakapeo ny fianakavian'ny maty, fa tsy rariny izao famoahana am-ponja ity tale ao amin'ny faritra nandona nahafaty olona ity, satria nandositra tsy hita izy tao aorian'ny fandonana, tratra ihany anefa rehefa natao ny fikarohana. Raha ny sabotsy izy no nampidirina tao amin'ny fonjan'ny renivohitry ny faritra Sofia, ny alatsinainy ihany dia efa navoaka. Iampangana azy anefa ny fandosirana, sy ny tsy fandraisana andraikitra tamin'ny olona nodoniny, izay tokony hisazy MD, na fampidirana am-ponja mandritra ny 8 volana. Taorian'ny fanadihadiana sy fidinana ifotony nataon'ny mpitsara mpanao famotorana ny sabotsy 10 Desambra 2022 teo dia noraisin'ny fitsarana mpanao famotorana ny fanapahan-kevitra mampiditra vonjy maika ity DAF ny Faritra Sofia ity , tokony ho tamin'ny 11 Ora alina . Olona roa no voarohirohy amin'ity raharaha ity , DAF ny Faritra Sofia izay efa naiditra am-ponja vonjy maika sy olona iray hafa izay tsy naiditra am-ponja fa nalefa nody tamin'ny fotoana iny.

Nampakatra ny raharaha teo anivon'ny rafitra misahana ny fitànana am-ponja ny Mpisolovava ny DAF momba ity raharaha ity , nisy araka ny fandinihana manokana nataon'ireo mpitsara mpikambana ao anatin'ilay rafitra ny alatsinainy 12 Desambra 2022 teo, ka nanapa-kevitra izy ny hanafoana ny fitànana am-ponja vonjy maika , araka ny fanazavana nataon'ny Lehiben'ny fampanoavana ao amin'ny fitsarana ambaratonga voalohany Antsohihy , Ramorasata Naivotodisoa Jessé. Tsy manaiky izao fanapahan-kevitra izao ny havan'ny maty, fa hitondra ny raharaha amin'ny fitsarana misahana ny ady amin'ny kolikoly, sy ireo mpiaro ny zon'olombelona.

Ny Valosoa

Ny fitsarana ambaratonga voalohany any Antsohihy.